

J. VICENS VIVES

Barcelona,

.../...

Jo no sé si el meu és un sistema bo o dolent. El seu fill diu que tindria plaer si jo fes un altre Ferran II. El meu parer és que aquesta és una obra desgraciada perquè mai no sé'm va dir cap a on devia apuntar. Vaig barallar-me amb una fantasma -en Sanpere i Miquel- i en el que té la meva tesi d'essencial, ha restat una altra fantasma. Fins ara, als vint-i-cinc anys de distància, no hi he comprès res. Aquesta convicció, fruit d'hores perdudes en va, m'ha dut al present canvi de criteri. Abans d'arribar al desengrassament analític d'un afer, hem de plantejar la problemàtica d'aquest afer des de tots els angles possibles, encara que siguin insuficients els elements amb els quals comptem. I si hem de fer recerques pregones, anem de bon antuvi a fer-les en el camp estrictament estructural: demogràfic i econòmic. És possible que el dia de demà rebutgi com a imaginatius y problemàtics. És possible que és torni a fer erudició pura. Però els erudits tindran unes línies a seguir o a combatre i entre tots haurem fet progressar un bon pas a la nostra historia.

M'he anant allunyant del tema que m'ocupava. Potser abuso de la norma que dono als meus alumnes de procurar veure les coses de molt alt i de molt lluny. Potser això en fa perdre de vista detalls importants o no sé situar-los en el lloc conseqüent. M'acuso de tots els defectes que mestres com vostè m'atribueixent. De tots, menys de dos: que improvisi i que perdi el sentit de la responsabilitat. Sé perfectament on vaig i només quan resti ben estructurat el meu pensament, des de la crisi del segle XV a la crisi del segle XX, es podrà dir si la meva manada és grossa o bé si he aconseguit d'explicar el plantejament dels problemes que constitueixen l'ordit del nostre passat.

Aquesta contestació, excessivament llarga, no ha de fer-lo desistir d'escriure'm. Judicis tan imparcials i il·lustrats com els seus em són d'una gran necessitat. Cregui que continuaré més vigilant que mai al peu del canó i que ja que persones com vostè m'atribueixent un paper tan important en la formació de les noves promocions procuraré fer-me digne dels seus vots.

Mani sempre al seu bon amic